

SAMLAREN

TIDSKRIFT UTGIFVEN

AF

SVENSKA
LITTERATURSÄLLSKAPETS
ARBETSUTSKOTT

TRETTIOSJUNDE ÅRGÅNGEN

1916

UPPSALA

ALMQVIST & WIKSELLS BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG 1916

Några okända dikter af Kellgren, Leopold och Bellman.

Af

Gustaf Lindstén.

I Skara stiftsbiblioteks manuskriptsamling, som meddelaren af dessa rader genomgått i och för katalogisering, finnas åtskilliga dikter, både i original och afskrift, särskildt från 1700-talets slut. Dessa dikter ha närmare undersökts, hvarvid åtskilliga, så vidt jag vet, ej förut kända af Kellgren, Leopold och Bellman anträffats. De allra flesta äro samlade af lektorn i Skara Olof A. Knös under hans Uppsalatid. Bland hans i biblioteket förvarade efterlämnade papper finnes äfven en bunt med ryggtitel "Miscellanea I", hufvudsakligen innehållande afskrifter af historiska handlingar. I denna har jag påträffat ett dubbelt kvartark, som på första sidan innehåller en af Knös uppgjord förteckning öfver samtliga kända bidrag af Kellgren till Åbo tidningar. Inuti detta ligger en tydligen i största hast äfven af Knös gjord förteckning öfver "Kiellgreniana". Enligt min uppfattning torde den vara skriven i slutet af 1770-talet.

Den är af följande lydelse:

Kiellgreniana.

1. Ode: En stadig Man.	9. Sinnenas förening.
2. Varning til Cloë.	10. Fritänkaren.
3. Lifvet är en Dröm.	11. Du Philosoph; hur kan
4. Bref til Cloë.	12. Lång(!), Cato, bort från mig.
5. Aristidis död.	13. Öfver ett slädparti.
6. Gåta: Du tingens mor.	14. Predikareboken.
7. Flyg yra Fiärl etc.	15. Cupido nekar mig.
8. Visa: Lägg af min vän.	16. Triolet: ach hvilken sötma.
	17. Epitaphe.

Alla dessa äro ju välkända utom n:r 4, 11, 12, 13 och 16. Med n:r 4 afses möjligen den här meddelade dikten i n:r 60 af Sthlms P. för 1780. 12. Lång[t], Cato, bort från mig omnämnes af Castrén samt har förgäfvnes eftersökts af Ek.¹ 13. "Öfver ett slädparti" har ej anträffats. N:r 16 finnes enligt välvillig uppgift af Ek i Pettersonska samlingen i Kungl. Bibl. i Kellgrens egen handskrift. Med n:r 17 å-yftas förmodligen den af Ek i Kellgrens Åbodiktning, sid. 127, meddelade dikten: Epitaph öfver en storsåfvare.

I ett bref från Clas Gartz till Knös af den ¹⁹/₅ 1780, som kommer att meddelas i ett annat sammanhang, åsyftas möjligen en annan Kellgrendikt med följande ord: "Simmingskölds oration tyckte jag ej stort om, Men Kellgrens upmuntran var rätt bra. — ——" ² — Det torde kanske vara möjligt att med ledning af dessa uppgifter återfinna de här omnämnda, okända Kellgrenssakerna i någon af de större bibliotekens handskriftsamlingar, möjligen i handskrift af Knös. Han synes nämligen ha varit ganska frikostig med att tillskicka sina vänner afskrifter af de litterära skatter, han med sällsynt flit och intresse hopbragt.

Den "Supplique" af Kellgren till Gustaf III, som professor Schück publicerat i Samlaren VIII, sid. 44, kan ungefärligen dateras med tillhjälp af en uppgift i ett bref från Knös till Annette Helene Odhelia af den ¹⁷/₁₀ 1780.³ Han skrifer där: "La Supplique de M:r Kiellgren au Roi, pour recevoir un caractere, que Vous ici voyez, est si nouvelle que peu connue." —

De funna dikterna meddelas här jämte erforderliga upplysningar.

¹ CASTRÉN, *Sällskapet Aurora*, sid. 173, not 3, *Skrifter utg. af Sv. Litt. Sällsk. i Finl.* XLVII, *Förhandl. och upps.* 14; Helsingf. 1901 samt Ek, *Kellgrens Åbodiktning*, sid. 119, samma skriftserie CXXI, 28, 1915.

² Med hvilken energi både Knös och Gartz samlade Kellgreniana framgår af några bref, som växlades dem emellan. I ett bref af den ¹¹/₆ 1780 hade Gartz sändt Knös en förteckning på de Kellgrendikter, som han ägde. Denna förteckning finnes dock ej, ledsamt nog, tillsammans med brevet. Knös sände då en förteckning öfver sina. I sitt svar af den ²/₁₁ 1780 skrifer Gartz: »Såväl af de upsände Cataloger på Smedbergs som Kellgrens arbeten finner jag ansemligen många, som jag ej äger. Det blifver en rik skörd vid Min Brors upkomst, och skulle jag nu til premice öfversända den dödande Vålmeningen, om ej jag hade händerna fulla af göromål, så att nu ej läglighet gifves att den afskrifva».

³ Brefkoncept af Knös, bland oinbundna Originalbref till O. A. Knös I.

Kellgren.

I.

Joh. Henr. Kellgrens första Poetiska Lärospån, såsom Gymnasist
i Skara, öfver en hos Handelsm. Lindström tilämnad bal.

Ack vänner sen vi taltes vid	Hundsfoth, Canaille man kallar den
Har något händt uti vår tid	Som ej vil vara deras vän
Tänk de som bruka niga, alt väl	Och med Kyllén ej slinkar [alt väl]
Ha ganska ondt at tiga. Ni förstår	När man åt honom vinkar [Ni förstår
[mig väl].	mig väl].

Det är uti ett köpmanshus	Til slut Kyllén skal göra bal
Der ingen än fått något rus	Uppå Magister Kinbergs sal,
Biuds caffe, vin med mera, [alt väl]	Der han skal dansa solo, [alt väl]
För man skal musicera. [Ni förstår	Och spela på fiolo. [Ni förstår mig
mig väl].	väl].

Men jag är rädd för nattmusik	Då Kiellberg, Lindberg, Roos och Hök
Ty derpå följa plär kritik	Sig visa skola som en Rök,
Om ej Kyllén med flera [alt väl]	Tengstadius på lina [alt väl]
Kan laga vi få mera. [Ni förstår	Skal göra luftsprång fina. [Ni förstår
mig väl].	mig väl].

Jag sluta vil nu denna gång
På en så obehaglig sång.
Men om I biäbben mera [alt väl]
Skal vi er caressera. [Ni förstår mig väl].

II.

Öfver Fältmarskalk Grefve Ehrensvärd.

Ode.

Kom Sanning, styr min hand, jag vill en målning gifva
Af den i lifvet var din aldrabästa vän.
Och Dygd! lät så din kraft hvart penseldrag uplifva
Att Ehrsvärd käns igen.

En Hjelte, men min Vän, det ordet lär förfära,
 Du tänker strax på mord, förödelse och blod;
 Nej Ehrensvärd var den, som sökte annan ära,
     Än af ett Beste-mod.

Då Segren hvarje dag dess Lagrars antal ökte;
 Då Ryktet hans beröm till Jordens gränsor bar;
 Hans offer städse dock på Fridens Altar rökte,
     Och Hjelten menskja var.

Då Han sitt Fosterlands och Konungs rätt försvarte,
 Blef Honom Döden Sielf ett ljufligt tidsfördrif;
 Men tillät Åran det; Ach huru glad han sparte
     En brottslig broders lif.

Den aldrig Hjelte var, som sina likar mördar,
 Blott för att dyrkad bli af en förkrossad verld;
 Men den som Dygd och Pligt långt öfver lyckan vördar.
     Och det var Ehrensvärd.

Men — — hvilken Sorglig pragt, för mina ögon lyser!
 Hvad suckar, Sorl och gråt för mina öron hörs!
 Det är Hans egen graf — —. Min Siäl af fasa ryser;
     Af vörndnad hjertat rörs.

Som utom Viljans råd vårt sinne sig förskräcker;
 Att se den bygnan störd, som Gudars boning var;
 Så Dygdens Tempel ock en helig bäfvan väcker
     Ur gruset som är kvar

Jag ser en ung Monarch från Tronen stiga neder,
 Med sorgens matta fjät till Hjeltens aska gå:
 Ett dokklädt Fosterland han under armen leder,
     De gråta båda två.

Jag hör dem båda två med ömma utrop säga:
 Ach hvilken dyr förlust! Den Dygdige är död.
 Fick jag dock några få dess likar alltid äga;
     Så had jag ingen nöd.

Naturens gälla röst Sig derpå höra låter:
 Ja gråten, ropar hon, Hans död är tårar värd;
 En tacksam Son sin Far, en Far sin Son begråter,
     Och verlden Ehrensvärd.

Att tusend menskior dö, kan ej min ordning störa,
När Varlsen(!) är och blir ett outösligt arf:
Men att en Ehrensvärd till lifvet återföra,
Det fordrar Tidehvarf.

Den häpna *Dygden* sig mot grafven synes luta;
Död, säger hon, tag fritt det rof som till dig hör:
Men aldrig skall hans lof, hans namn, hans minne sluta
För'n sielfva Tiden dör.

Nej, ropar *Snillet's Gud* och hela rymden blänker
Där Han sig sänker ned uppå en Silfversky,
Min magt det endast är, som evigt minne skänker;
För mig skall glömskan fly.

En bok, som blott bestod i några blad af Lager,
Och kallas Minnets bok, Han tager ur sin famn,
Och på dess gröna blad de gyldne strekar drager
Som teckna Hjeltens namn.

Två unga krigsmän ock till detta rummet hasta,
De se uppå hvarann; de se åt Himlens loft;
Vid grafvens bräddar sig af vörndnad nederkasta
Och kyssa Hjeltens stoft.

De skynda åter bort, och denna önskan giöra:
Må Ehrnsvärds vålnad städs för våra ögon stå!
Må Minnet af Hans dygd oss på de vägar föra,
Som upp till äran gå.

Här endast Agget är, som frögdetecken gifver,
Då det i grafvens natt sin ovän störtad ser;
Men då i Gustafs hand det spiran varse blifver
Det sig på flygten ger.

Men vreden brinner ren i Gustafs stora hjerta,
Han Agget med ett hugg till marken tappert slår:
Du skall ej Oskuld mer med Lastens färgor svärta,
Och ge Förtjensten sår.

Strax stupar Trollet kull, och hela jorden gungar.
Det ryter, stiger upp, men tumlar åter ner;
En afgrund öppnar sig, där eld och svafvel ljungar
Och agget fins ej mer.

III.

En visa.

I glada rum, i ljufva Säten	Hur var ej då min lycka mogen!
Där jag Camilla fordom såg;	Hur såg jag ej min Sällhets högd!
Där jag, bland Näktergalars läten,	Camilla svor, att bli mig trogen.
Förtjust vid hennes fötter låg.	Afvundens, Gudar, åt min frögd!

Det är hos er jag fordom njutit	Men snart de glada dagar gömmas,
De ljufsta känslors tidsfördrif;	Den falska flyr — — Jag svär emot:
Det är hos Er som har förflutit	Camilla skall för evigt glömmas;
Den vackra delen af mitt lif.	Men Astrild skrattar åt mitt hot.

Jag fåfängt qväfver i mitt hjerta
 En eld, som tändes hvar minut.
 Du, enda läkdom för min smärta,
 Död! -- — — Kom och blif min kärleks slut.

IV.

Saga.

Apollo skal en gång, i et Olympiskt spel,
 Där han behagat sjelf i täflan taga del,
 Vid någon hastig fart den måttstock råkat tappa,
 Hvarmed, i forna dar, han pröfvat dygd och vett,
 Och efter hvilket mått han vissa grader gett,
 Som hvar och en förtjent på ärans heders-trappa.
 Nu, vid en Frögde-fest, då lärdom skulle lönas
 Med högsta äre grad, som fans,
 Och de, som värdigt fått en vunnen Lager-krans,
 Med mera heder borde krönas,
 Apollo, nitisk om en ära,
 Som alltid följt de val, han förr så noggrant gjort.
 Då ingen ann', än den, hvars lärdom prydas bordt,
 Fått högsta hederstecknet bära,
 I Guda-nit, i ädel harm
 Af detta urval blef så varm,

Som han det förr helt lätt och obrydd kunnat göra,
 Då han de egenskaper sett,
 Som sanning honom företett,
 Och utan smickrets flärd til grundlig lärdom höra.

Til Festen sågs en flock kring Templet sammanträngd.
 Där äran deltes ut: de ägde alla värde:
 Hvar enda käft der fans, sig ansåg bland de Lärde,
 Och desse Lärdas tal var en förfärlig mängd.
 Apollo aldrig sett så många på en gång.
 Parnassen, rymlig förr, nu tycktes bli för trång:
 Jag bör ej, sade han, vår glada Fest så pryda;
 At blotta Lärdoms-sken sku Lärdoms-bloss betyda;
 Här måste pröfning ske. — Hans Nympher i fullt språng
 Kring Guden skyndat sig. — **Erato** för sin sång,
 Var nitisk om en man, hon kände bäst bland dessa:
 Jag ber dig, ropte hon, se Store Visdoms-Drott!
 Se, hvilka stora pund, hvad härlig snilles lott
 En ibland alla dessa fått,
 At, sedan lagren prydt hans hjessa,

Han af min andas kraft har lärt sig dräpligt mäska. —

Se ock en hedersman, som i sin anlets-svett
 Fått Pastoraliskt nit och Economiskt vett. —

En annan värdig man du ser i prägtig yta,
 Den mången Martis son med honom ville byta:
 Så ymnig hans Peruk, så städad sjelf han är,
 Så ofelbar förtjenst hans Snille innebär. —

I samma lärda hop en annan flock du skådar,
 Som Gudalärans kraft med skrymtans fall bebådar;
 Här visar sig en dygd, som tidens barn til arf,
 Drar smak och tänkesätt af uplyst tidevarf.
 I mål af högsta vigt de så til nöjes värka,
 At man af fölghen blott kan deras upsåt märka. —

Et par af ung gestalt du ställda ser til vänster:
 Alt, intil deras namn, är bördigt af förtjenster.
 Det prålar i en glans, som Far åt dem förvärfv,
 Och ger en helgad rätt, den de med födslen ärfv. —

Af **Polymnie** en annan värdig man,
 Som grundlärdd rosad blef för något stort han skrifvit,
 Det andra sammansatt, och han af trycket gifvit:
 Han ock är ung, sad' hon, men jag bedyra kan,

At detta felet hjälps, så fort som åren lida,
 Och som en Mor, så öm går lyckan vid hans sida. —
 Jag än en Gunstling har, som är mig mycket kär:
 Han af natur och Politiken,
 Har lärt den digra konst, som mäst förborgad är.
 Och lika gagnar alla Riken,
 At alt det folk, som annars skiljas plär
 Af Samfunds-ordning, stånd och lycka,
 Bör stå i lika rätt och ingen det förtycka.
 Han af den värsta sak så skenbar teckning gör,
 At om dess sannings-grund ej nånsin tviflas bör. —
 Förlåt, O! Visdoms-Gud, jag än en bön tör våga:
 Vil du åt lyckans gunst ge en Parnassisk råga,
 Låt ock en älskad man bli värd sin kära Fru!
 Et namn dertil behöfs, och det kan vinnas nu. —
 Hon teg. Apollo nu fick flere böner höra
 På denna glada högtidsdag.
 En enda af et annat slag
 Har sagan velat kunnig göra,
 Och den, bland alla, kommit sist:
 Jag ber, sad' **Uranie**, förskona min Arist
 Från äran af et namn, som snart all glans har mist,
 Då det i lyckans hand en slösad stämpel blifver,
 Den hon af blindt behag hvar sjelfkär Gunstling gifver.
 Et namn, som forna dar förtjensten endast prydt,
 Men nu blir altför smått mot hvad det förr betydte. —
 Hon ödmjukt neg, och vid hon gick,
 Man tyckte af en vänlig blick,
 Som Guden gaf, at hon en slags beundran fick.
 Parnassen blef helt tyst, at slut på detta höra.
 Apollo redo var, at nu sit utslag ge;
 Jag vil, sad han, i dag Er alla nögda se.
Erato; Polymnie, och fler, som det kan röra!
 (Han smålog nu åt **Uranie**):
 Er önskans mått skal upfyllt bli:
 De vänner, som Ni nämnt, til heders hjälpas böra:
 För glädje-Festens skull må Er til viljes ske,
 Fast åt det val Ni gjort, Satiren torde le.

V.

Til min unga Vän, som fått det infallet at blifva Philosoph.

(Imit. från Voltaire.)

Du Philosoph?	Det kan ej vara:	Dem styra är et fåfängt göra;
Din Skäggväxt är ju alt för svag!		Och qväfva dem, det är et brott.
Hur skulle visdoms skrynklar svara		At röras sjelf och andra röra,
Mot ögon fulla af behag?		Se där det högsta vishetsmått.
At gräla, grubbla, skryta, kifva,		En mennsklig dygd, et utvaldt nöje,
Philosophiens väsen är:		Et qvickt och smakligt fjolleri,
Men ack! hvad skulle lifvet blifva		Et läckert skämt, et hjertligt löje:
Förutan känslor och begär?		Det blifve din Philosophi!

VI.

Styrande och befallande Styresmän!
 Styrande och befallande Directeurer!
 Högstförtjente och Högstbelönte Herrar Riddare af Högsta belöningen,
 den Styrande Areopagens Ledamöter!
 Tappre och Högtuplyste!
 Tappre och Segervinnande!
 Wittre och oförskräckte!
 Wittre och bepröfvade!
 samt
 Wettgirige Syskon!

Til hvilken bedröflig högtid har Apollo i dag sammankallat sina Barn!
 Mörka Cypresser betäcka det Altare, som fordom varit prydt med Lagrar
 och Blommor. Bestörtning och tystnad regera i det Tempel, som är helgadt
 af Vänskapen åt Nöjen och glada Sånger. Sörjande syskon! Orsaken är
 bekant. Styresmannen har förkunnat den; våra Lutor hafva tolkat den;
 våra hjertan känna den. Vår Fader har förlorat en af dess käraste söner;
 vi hafve förlorat en af våra värdigaste Bröder. Hans händer hafva uphört,
 at arbeta på den stora byggnaden; hans röst har uphört, at muntra oss til
 arbete. Af så mycket, som vi älskat, som vi vördat och beundrat, är intet
 mera quar, än saknaden däraf. Tillåten mig, mina Syskon, at framställa en

fråga, som Sorgen väcker. Då en oundviklig Lag upoffrar åt förgängligheten det käraste vi ege; då inga böner eller tårar kunna afböja förlusten af våra ömmaste vänner; och då deras saknad desto djupare sårar oss, ju närmare vi med dem varit förbundne; vore då ej rådligare, at icke föröka eller stärka de band, som förena oss med menniskor? Hafve vi ej nog af dem, med hvilka Naturen fästat våra hjertan vid Föräldrars, Syskons, Makars och Slägtningars? Hvarföre ingå nya förbindelser, för at undergå nya plågor? Samhället har förenat Millioner Menniskor, at njuta hvarandras hjälp, at dela hvarandras öden. Då en dygdig och förtjent medborgare dör, är det en mistning för hela samhället; hvar och en af dess medlemmar äro lidande af den allmänna förlusten. Men i en stor Etat, isynnerhet där regeringen är Monarkisk, där Åran och Regentens nåd äro driffjädrarne til alla gärningar, där man tjenar sitt Fädernesland, utan at tänka på sitt Fädernesland, där skillnad i börd, rang, stånd och fördelar sätter Medborgare til vissa afstånd ifrån hvarandra, och småningom för dem tillbaka til det naturliga tilståndet; där blir den del, som oss tillfaller, af den allmänna förlusten vid (!) en medborgare ofta så liten och svag, at vi föga känna den. Handle vi då försiktigt för vårt hjertas ro och stillhet, då vi, igenom inrättningar af smärre Samfund uti det stora, draga oss närmare til hvarandras bröst, förvandla okände til våra vänner, medborgare til våra bröder? Mina Syskon! I upresen Er emot denna fråga; och mitt eget hjerta har redan vederlagt mitt tvifvelsmål. Sjelfva det medlet, hvarigenom vi öke saknaden af en förlorad Samfundsbror, är tillika detsamma, som lindrar vår smärta. Lejonhjelm Sjal var så ädel och uplyst, hans hjerta så välgörande, hans dygd så lysande, hans gerningar så allmänt gagnande, at om han än aldrig varit Invånare ar detta Tempel, hade han dock alltid af oss blifvit begråten, som en värdig Apollos Son. Men, mina Syskon, vi skulle då ej förut hafva känt nöjet och nyttan af hans enskilda vänskap, och vi skulle ej i dag få ega den trösten, at förljufva vår sorg igenom dess delande med våra bröder, och at förädla den, igenom upresande af en ärestod, som hans minne förtjenar. Det är åt Er, Vittre och bepröfvade Bröder, som vårt Samhälle anförtrodt, at upfylla denna kära och bedröfliga skyldighet. Vi hafve ej kunnat lämna det i mera värdiga händer. Ert bepröfvade snille, er kända värtalighet, er sanna aktning för dygd och förtjenst, och er besittning däraf, äro säker borgen för Er skicklighet och vår tilfredsställelse. Min Bror, tagen då in edert ställe.

VII.

Til Cloe.

Ach, Cloe säg, Ach Cloe säg!	Ach Cloe lär, ach Cloe lär,
Hvi du dit bröst all ömhet nekar?	At njuta timman, förn han hastar!
Hvi skygg på nöjets ljusa väg?	Än är ej Lians gubbe här,
Du räds för Gudens ömma Lekar!	Ännu en dag kanske han rastar!
Hvarföre har Naturen väl	Säg Cloe, tror du den insect,
Dig lif och skönhet velat skänka,	Som samma stund tycks dö och födas,
Om ej at med en tacksam själ	Hvars lif af morgon värman väckt,
Dig i en älsknings armar sänka?	Vid qvällens kyla åter dödas;
Hur fort, af äldrens skuggor skymd,	Tror du at mera ung än vi
Dit lilla lif til gränsen hinner,	Han bort på tidens bölja flyter;
Likt regnet, som i Luftens rymd,	At mindre för des sköfling fri,
Ur molnets sköt i hafvet rinner!	Båd lif och nöje honom tryter?
Hur snart den gamla Nornans hand	Ach nej! han ofta lycklig var,
Den späda lefnads blomman bryter,	Då vi oss knapt åt lyckan ämnat,
Och sliter af det korta band,	Han hundra gånger älskat har,
Som vaggan hop med bären knyter.	För än du mig en kyss har lämnat.

Ach! må af denna lärdom rörd,
 Du dina känslor utbrått gifva!
 Må än i afton af dig hörd,
 Jag än i afton lycklig blifva!

VIII.

En förmanande Predikants betraktelse.

Hvad grymma faror kring oss ila,
 Som hota hvar minut vårt svaga lefnadslopp;
 Hur mången går ej frisk til hvila,
 Som är sten-död, när han står opp!

Vår vänskap häraf fick förnyad eld och ifver,
 Och i den samdrägt som hon gifver,
 Med dubbel styrka hon, föreningsbandet knöt.
 I lycklig stillhet, våra dagar
 Ha molnfritt runnit opp och utan sorger gått;
 Vår lefnad varit bygd, på måttlighetens lagar,
 Och aldrig, afundsfult, vi skådat andras lott.
 Så dyrt förenings band, har likväl döden brutit;
 Han slog, med samma slag, min glädie och min tröst:
 Dock, ödets hand till trots, som löst hvad himlen knutit,
 Skall, till min sidsta stund, du lefva i mit bröst.

II.

I hastighet.

Uppå et fält där våren myste,	Min Nådige Herre! denna lära.
Jag såg et öga, rundt omkring,	Jag sen af Eder ynnest fått.
Med mildhet se, båd' det som lyste,	Nu vet jag grunden till den ära,
Och det som lyste ingen ting.	Som blifvit mina versars lott.
Jag log och geck i hast förbi;	Ehrt ädelmod jag vörda bör;
Men hörde i detsamma sägas:	Men om jag skulle frestad blifva,
<i>Af en Förnuftig öfvervägas,</i>	At än på samma räkning skrifva,
<i>Båd hvad som är och som kan bli.</i>	Jag undrar om jag illa giör.

Nej men. Jag vet et ädelt sinne
 I alla väder lika står;
 Där bor densamma mildhet inne,
 I dag och morgon som i går.
 En Äkta Skald, är Skalders vän;
 Ty ber jag Ni täcks nådig vara,
 At detta stycke genomfara
 Och säga om det duger, sen.

III.

Till Hr. Greve Gust. Otto Douglas Vid Dess Steg Ifrån Under-
 till Öfver-Officers-värdigheten år 1775.

Öfverlämnadt af C. G. L.

(Diu magnum inter mortales certamen fuit: vine corporis an virtute
 animi, res militaris magis procederet? Nam et prius quam incipias consulto,

et, ubi consulueris, mature factu opus est. Ita utrumque per se indigens alterum alterius auxilio eget.) Sallust.

Min Greve, Er har skedt en ära,
Den något hvar med glädje ser:
Ni ändtlig får det tecknet bära,
Som Cronan sina Hieltar gier.
Jag tillstår, det gått ganska snält,
At Er från korsgeväret rycka;
Gud låte samma drift och lycka,
Beständigt följa Er i fält!

Det är väl sött at framsteg giöra,
Och hvila just i lyckans famn;
Men tänk! om Ni en gång får höra:
Grev Douglas hedras för sit namn.
Jag säger icke at så går;
Men hvilken kan för tadel svara?
Min Greve, alt tycks möjligt vara,
Uti en sådan tid som vår.

Ni sjelf det bästa medlet äger,
At stoppa afund munnen till.
Här hielper ej hvad kongen säger,
Ty folket täncker som det vill;
Nej fölg det råd jag ämnar gie:
Biud till at sielf i egna kläder,
Med Blod och namn af Edra fäder,
Bli lika god och stor som de.

Se då skall tadelns hierta blygas,
För afundilska öfverdåd,
Och hela verden öfvertygas,
At Ni är värd Er konungs nåd.
Då skall, uti ett stadgat lopp,
Ni följas af en heders strimma,
Som mit i genom lyckans dimma,
Skall bryta fram och bläncka opp.

Men ack! at stiga så till ära,
En ganska ringa hop förstår.
När blir väl mera till at lära,
Än det som lärs på några år.
Vår tid, beqvämlig genväg fått,
Dit fram där lyckans bländvärk glimmar;
Men ingen än, på några timmar,
Up till den sanna äran gått.

En Ädling som i verden träder,
Bör täncka manligt högt och stort;
Då är han slägt med sina Fäder,
När han så gör som de ha giordt.
Men föds man då med dygd och vett?
Ja, nog gör bloden ganska mycke,
Dock, ingen ting blir mästestycke,
För än man dertill mödan gett.

Metallen man i grufvan finner,
I gröfsta malm sit värde bär;
Dock aldrig den vårt tycke vinner,
Förn han från slagget ränsad är.
Då, genom flit och kundskaps rön,
Den halt¹ han i sit ämne hyser,
I dess förädling dubbelt lyser;
Ju mera ren, ju mera skön.

Så af det värde födslen gifvit,
Är ädel odling bästa tolk.
Tro ej man straxt fullkomlig blifvit,
För det at man är född af folk.
Nej vet, det ofta hända kan:
At den som längst till höjden svingar,
Och mäst med namn och Titlar klingar,
Är mera låg än mången an.

¹ »Dygd» öfverstr.

Ni frågar: Hur bör den då vara
 Som skall i grunden heta stor?
 Vålan, jag vill Er äfven svara,
 Som jag förstår och som jag tror:
 Han bör från sina ungdomsår,
 Ha lärt hvad jag Er lära ville;
 At öfvad dygd, och skärpat snille,
 De största prof igenom går.

Han får ej lof i yrsel ränna,
 Med bräckligt vett och grann gestalt;
 Han bör båd Gud och världen känna,
 Och sig som menska framför alt;
 Han fångslas bör af Samvets-band,
 I gerning vis, i hiertat ärlig,
 Då blir han mörkrets barn förfärlig,
 Och nyttig för sit Fosterland.

En sådan kan med trygghet våga,
 I Cronans syslor taga del;
 Han spanner aldrig högt sin båga,
 Men också slår han aldrig fel.
 Han forskar folk; han mäter tid;
 Han ser på hvad han har för händer;
 Och huru saken sen sig vänder,
 Har alltid riket gagn dervid.

Här får jag väl det inkast höra:
 Slikt är de största snillens lott!
 Men fast jag ej kan storvärk göra,
 Skall jag då intet göra godt?
 Jo vist! Där ädelt upsåt bor,
 At alt för Rikets bästa våga,
 Där finnes äfven nog förmåga,
 At vara Svensk, at blifva stor.

Vår Samfunds pligt, har himlalagen,
 Natur, förnuft och dygd till grund;
 Där finnes ingen undantagen,
 Vi hafva alla våra pund.

En föds till folks försvar och stöd,
 En ann at lärans sanning styrka,
 Den tredie at en näring yrka,
 Den fierde till at skaffa bröd.

Här gifs ej en af dessa alla,
 Som öfverflödigt nämnas kan.
 Ehur man hvar behagar kalla,
 Behöfva allihop hvarann.
 Den skiljegränts man nämnas hör,
 Emellan småfolk och de höga,
 Är billig nog, men galler föga,
 Om dygd och vett den icke gör.

Den som i gyldne rustning blänker,
 Jag hedrar för sit namn och kall;
 Men om han ej som hielte tänker,
 Så är min vörduad genast all.
 När åter den vid plojen går,
 Då han sin åker idogt sköter,
 Och väl förstår hvad dervid möter,
 Af mig beständig acktning får.

Som vi den stolta örnen finne,
 I fiksam flygt till Solens högd:
 Så har jemväl et ädelt sinne,
 I vett och lius sin rätta frögd.
 Ej sprättars snack, Ej smickertal,
 Dess muntra håg i lättia söfver:
 Det granskar väl hvad det behöfver,
 Och följer sen med drift sitt val.

Min Greve i Er dygd Ert snille,
 En skymt af denna bild jag ser.
 Jag hoppas, om jag måla ville,
 Min teckning skulle likna Er.
 Ni skyndar Er med flit och mod,
 Dit börd och pligt Er ömsom mana;
 Ni går, at följa Sverjes fana,
 Och skrifva Eder dygd med blod.

Vålan, fast jag ej krigsman blifvit,
Så vet jag dock det ofta skett:
At mången krigsmän lexor gifvit,
Som aldrig sielf En drabbning sedt.
Gud vet, jag fredligt lefva vill;
Jag spritter när en bössa smäller,
Men likväl kan jag, då det gäller,
En hieltes bildning skapa till.

Hvad hälst på dygdigt folk plår falla,
Hör alt till dessa lefnads-bud.
Se här det första ibland alla:
En Hjelte frugtar altid Gud.
Han håller för en nedrig skam,
Bland dunder-ord och Eder sväfva,
Men han står fast när andra bäfva,
Och där de fly så går han fram.

En Hielte tänker altid lika,
I mot och med han håller färg.
Låt lyckan fritt hans anslag svika!
Hans dygd är dock et hälleberg.
Sit lif, sit hufvud, och sin hand,
Och alt hvad himlen täckts förläna,
Han offrar gerna, för at tiena
Sin Konung och sit fosterland.

En Hielte moget öfvervägar,
Alt hvad hans kall och sysla rör.
Han frågar intet hur man plägar;
Men hur man skall, och hur man bör.
Han kittlas ej af krigiskt mod;
Han önskar hälst i stillhet vara;
Men, nödgas han sin rätt försvara,
Så vågar han båd lif och blod.

En Hielte ingen afsigt känner,
Som han ej uppenbara kan,
För sina, och för Rikets venner,
Ja äfven inför hvarje man.

Han vet ej bruka list och svek:
Han talar hvad hans hierta tänker;
Han sätter ärlighet mot ränker;
Och fasar för gemena strek.

En Hielte, i det slut han faller,
Ej nånsin svigtar af och till:
Sin sak han straxt i värket ställer,
Det må då hända hvad som vill.
Han rubbas ej af split och kif.
Han trotsar faror, tid och öden;
Han offrar alt; han går i döden,
At gie sitt upsåt, drift och lif.

En Hielte sig med omsorg mödar,
At altid gå sin jemna gång.
Han är i fält bland tusen dödar,
Som hemma ibland spel och sång.
Han löper ej i otid fram;
Men blecknar intet när det smäller.
Han är et Lejon då det gäller;
Men dessemellan spak som lamm.

Min Greve så ha våra Fäder,
Rest sina namn en ärestod,
Som vittna skall, i alla väder,
Om hieltedygd och ädelmod.
Till trots mot afundsmännens harm,
Gud gif at deras sidsta leder,
Må lämna prof, med lika heder,
At Svenska blodet än är varm.

Ni, som Ert öde börjat fästa,
Vid Rikets välgång och försvar,
Jag hoppas, at för Sverjes bästa,
Ni aldrig Edra krafter spar.
Den gamla dygden hieltars stöd,
Så knyte detta ädla bandet;
At Ni för Gud och Fosterlandet,
Med glädie går i lif och död!

Då skall Ni ock med heder lysa,
 I Svenska hieltars gamla dräckt:
 Då sku de fega klemmar rysa,
 Och Sverjes ovän bli förskräckt:
 Då skall åt Er, i ärans famn,
 Vi vrida Lagrar allihopa,
 Och Götha Manskap hurtigt ropa,
 Ännu en gång: Grev *Douglas* namn.

IV.

Till Hr Baron och Landsh. Mörner i Upsala d. 1 Jan. 1785.

När en Novits i en Nation,
 Ej första dagen ren upvagnar
 Curatorn, begges Herr Patron,
 Gör denne strax den conclusion
 At han Nation och sig föraktar.
 Och såsom slikt befinnes då
 Et viktigt brott af Leze-Lager,
 Man i Conventet strax derpå
 Den hämnande Författning tager
 At han et år på prof skall stå,
 Tills han sin Lärdom hunnit öka
 Med konsten at ödmjukast gå
 Och sina Gynnare besöka.

När åter vi Curatorn se
 I Stiftets sköte sig bege,
 At axla prädikantens kapp,
 Så måste denne gå och klappa,
 På dörren, hos Lectorerne.
 I vidrigt fall han kom kanske
 At sucka ibland deras skara,
 Som i examen de förklara
 Pastorligen förtappade.

Men äfven vid det samma bandet
 Belevnheten Lectorn för;
 Ty när han kommer hem från Landet,
 Och ej sin djupa bugning gör,

Hos Bispen, som hans hälsning hör,
 I det han sig på Sophan sträcker,
 Och Apostoliskt mössan rör,
 Och Faderligen handen räcker.
 Om Lectorn kanske skulle tro
 Det kunde liksom vördsamt vara
 At lämna Biskopen i ro,
 Så fick han annat snart förfara,
 I öpet Consistorio.

Så går det bland de Lärdas skara,
 Den där ej hedras, tror sig hädd:
 Ty Svagheten är alltid rädd,
 At icke nog förgudad vara;
 Och till en sådan, går man klädd
 I Akademisk dräkt och värja,
 Sin djupa vördnad at besvärja.

Men hvar en Man af snille fins,
 Som Styresman i sin provins
 Är värd den äran at befalla,
 Som aldrig än den svaghet känt
 Kring Lyckans fladdrande patent
 At undersamma hopar kalla,
 Och druckit sig för ofta mått
 Af Kryparns rökverk för de höga
 At dertill söka op sin rätt
 I bugande Clienters öga:

Som aldrig sig det nöjet ger
 At ringheten besvärlig falla,
 Åt tvångets fjättrar vettigt ler,
 Till alla Stånden stiger ner,
 Och likväl vördas af dem alla;
 En sådan Man, så fri från gräl,
 För hvilken i sin egen själ
 Man tusen gånger gått at röka,
 Den kan man vänta at besöka
 Tills någon gång man mår så väl.

Men Herr Baron, ehur man skämtar
 Så hindrar det ej, som Ni vet,
 At icke Samvetsklockan klämtar,
 När taflan af sin skyldighet

För Minnets stick man återhämtar.
 Vist är, at etiqvettens ok,
 Hvarmed jag ser så mången tok
 Sin skullra majestätiskt smycka,
 Det skulle mina nerver trycka,
 Som har, tyvärr! den Sjukets lycka
 At vara hypocondriskt klok:
 Likväl om jag et brott begår,
 At i person Er icke bära,
 Den skatt Ni af mit hjerta får,
 Så följer Näpsten mina spår,
 Med Saknaden af all den ära,
 Som allom dem som Er besvära
 I Edert Sällskap förestår.

V.

Bref ifrån Bibliothecarien Leopoldt til Öfverste Kammarjunkaren
 Baron Armfelt, om 3 billetter vid Svenska Academiens
 invigning.

Ach, Nådig Herre, öfverväga
 Hvad hinder jag idag kan äga
 At Konsternas beskyddare
 Och Skaldernas Mæcenas se.
 Baron! en pe-ruk-ma-ka-re
 Bedrar mig så precist, som desse
 Herrar pläga.

Jag sitter här i tofflorne
 Med Herr Barons förlof at säga
 Helt cavalleriskt ra-san-de.

Men, Herr Baron, men jag försmäktar
 Belägrad som jag är af 3.
 I staden är en Slägtinge,
 Med Karlen til, som henne ägtar
 Och så en Guds Ords Tjenare,
 Som hela kopplet mig anfäktar
 För 3 af de billetterne
 Hvarefter hela Stockholm jäktar,

Så in- som utom Slussarne.
 Jag fåfångt svär: at lik de andra
 Hvad jag ej har kan jag ej ge:
 Jag vågar Konungen ej be —
 Jag får ej någon Hofman se —
 De trappor jag fådt lof at vandra
 De äro ej Hoftrapporne.

Herr Öfvercammarjunkare!
 Barmhertighet med desse tre.
 Det blir en lifsnåd mot den fjerde
 Som qväfs af dessa skrikare,
 Och som fast blott en rimmare,
 Dock håller lifvet uti värde,
 Sen Herr Baron han känna lärde.
 Vet, min Cousine är en af de,
 Som aldrig nånsin än fått skåda
 Den mästerliga Talare
 Som värdigas i dag benåda

Sitt folk och Sång Gudinnorne.	Hvad bör då jag af Eder vänta?
Ja, Herr Baron, om Kungen talar	Jag ber Er, liksom Han, för tre.
Och hon sitt offer ej får ge	Först för en nästan dylik fänta,
Med tusende beundrare	Dernäst för dess tillbedjare,
Hon aldrig, aldrig sig hugsvalar	Så för en Präst, en tjenare
Och hon försvärjer alla Baler	Af Luthers och af Snilletts kyrka,
Och alla Assembléerne.	Som lärdt at med förtjusning dyrka
	Sin Gud — sin Kung — och Muserne.
Mæcenat förr benådade	
Horats som bad för Gracerne	

VI.

Hvem är den skald sig visar här
 Som bitter, mjeltsjuk, yr och kär
 Man sett upför Parnassen vandra?
 Den ena handen lutan bär
 Och färlan blixtrar i den andra.
 Det Flaccus — Nej det Kellgren är.
 Ack hvilken eld och hvilken själ
 Då han sin kärlek hörs förklara.
 Det andra går ej lika väl,
 Han kunnat Bellmans skuldror spara,
 Och Christus har hos honom skäl
 At afvundsjuk på Cloë vara.

VII.

Säg ej at verlden vilse tager(.)
 Hon skänker ej en ann er lager
 Så litet som en ans åt Er.
 Den stämpel hon Poëter ger
 Vid deras namn hon evigt fäster(.)
 Man inom tusen år och fler
 Skal säga: eldig som Homer
 Sublime som Pope, qvick som Rochester
 Öm som Racine, platt som Regnér —

Den hämd en Rimare engång så innerst saligt njuter
 Hämd för begabbad vitterlek,
 At njuta den jag vet hvad önskingar Ni gjuter.
 Ni önskar at jag vore Grek.

Säg ej at Auctorn af Parnassen.
 Är född til simpel Rimmare (.)
 Han står — han står — i första classen
 Bland alla verdens Diktare (.)
 Först diktar han sig snille äga
 Så diktar han sig at förstå
 Hvad Poesie och smak vil säga
 Så diktar han dertil ändå
 At vara läst af allmänheten
 O den förträffliga Poeten.

VIII.

**Skålar för Kongl. huset d. 9 Nov: då kongl. Academ. i Upsala
 firade Hans kongl. höghets Cron-Prinsens födelse.**

Hans Maj:t Konungens.

Store Kung, Din fordna ära
 Nu sin mognad vunnit har
 Du af dubbla skäl får bära
 Namnet af Ditt Rikes Far
 Andre må Regenter fira
 Mer för magten än Person
 Kärlek är vår Konungs spira
 Hjertat är vår Konungs thron

Hennes Maj:ts Drottningens.

Lef säll Sophia Magdalena
 Du andra Gustaf Adolfs Mor
 Ej afund sjelf kan Dig förmena
 Att älskas och at kallas stor (.)
 Din ätt till flere tusend leder
 Till Verldens sista vidge sig (.)
 Det blifve stora Kungars heder
 Sin härkomst leda ifrån Dig.

Hans Kongl. Höghets Cron-Prinsens.

Kom glada sammanljud
 Kom denna fest at smycka
 Vi dricka Sverges lycka
 Och glädjen är vår Gud.

Du som så önskad var
 Som Du skall vällust gifva
 Att vis, att hjelte blifva
 Betrakta blott Din Far.
 Med handen vid vår bål,
 Och hjärtan för Din ära
 Till Gudars högd vi bära
 Vår fågnad och Din Skål.

IX.

Till F. M. G.

Hon stod då ej att återvinna?
 Förgängelsen sitt offer tog.
 Din älskansvärda maka dog!
 Hon dog, din sällhets skaparinna!
 Hon dog! och öfver denna bår,
 Där hennes slutna kista står,
 Jag ser ditt skumma öga rinna!
 Slå upp din blick och du skall finna,
 Om också mina ha en tår,
 För hiertan som i qual förbrinna!
 Min klagan kallar ej tillbaka,
 Din Fru, som jag ej sakna kan;
 Jag hennes sålskap ej fick smaka,
 För mig hou obekant försvann;
 Men hvar jag ser en tröstlös man,
 Som gråter en tillbeden maka,
 Så vet jag har ett bröst som han.
 Bedragne I som vågen knyta,
 Ett band, så sällt — men ack, så ömt!
 En dag (det ha'n I då förglömt?)

Skall döden Er förening bryta,
 Ert hjertas afgud sig förbyta,
 I askan af en slocknad vän,
 Och saknans heta tårar flyta,
 På urnan som förvarar den.
 Du bör ej njuta, jag ej räcka,
 Den dryck, som glömskans hand beredt,
 Att svaghetens förtviflan släcka,
 Jag vet dess undervärk: har sett,
 Hur hopen dricker och förglömmar,
 Sitt korta qual. Men ve, min Vän,
 Den feqa hand som räcker den,
 Och den förgätne som den tömmer!
 När med den trötthet sysslan ger,
 Ditt skumma tjäll du sorgsen hinner,
 När dina barn du kring dig ser,
 Men ej den ömma Moder finner,
 Hvars själ i deras blickar ler,
 Och för hvars skull ditt öga rinner:
 När hon som icke svarar mer,

Förgäfves ropas utaf dessa,
 Med deras rörande behag:
 Då siunk, förtviflad, stum och svag,
 På dina knän och böj din hjessa,
 Och vänta dödens sidsta slag.

Bellman.

I.

Då Konungen emottog Dahlekarlens ansökning
 d. 24 (?) Junii 1771.

Svenska hierta
 nalckas ditt försvar,
 giut din smärta
 för din Kung och Far.
 Lätt ett redligt Sinne
 i det bröst bo inne
 som du biuder Gustaf på sin tron.
 Fåfängt ondskan larmar,
 Kommen i hans armar
 Hvar person.

Kom som Dalkarln utan list och räncker
 Utan tvedrägt, harm och delningssätt.
 Gustaf vänligt bläncker,
 Han dig rätt ej skäncker
 Utan förbehåll gör han dig rätt.
 Gustafs nåd vi prisa,
 Siungom Dahlkarlns visa
 fritt och lätt.

II.

Under Uhrvädret den 12 Martii 1789.

Nordan-vädrets drivvor rasa
 Innom trösklar och förmak;
 Hvad den Mars han är elak,
 som än hvälfva vill sin fasa,
 Öfver mitt än hvita tak;
 Bäst jag tänckte at calasa
 Vid en Pouch af bästa smak;
 smattrar Eol med sitt sprak
 i hvar pinne i min brasa.

Som sig Säyarn vändt åt Fyra,
 Och nu torsdag — — tror man mäst,
 at Postbonden bör sin häst
 till Upsala högar styra
 med mitt Fluidums-attest:
 Men slik nederbörd och yra
 Utkyldt vinets varma Präst;
 jag i Templet honom näst,
 darrar vid mitt glas och Lyra.
 men är alltid en vän och digtbrdr(?)

Bellm.

Anmärkningar.

Kellgrendikterna.

I. Denna dikt finnes i afskrift af Knös i en bunt med titel "Carmina Vestrogothorum Svecana". Buntens består af lösa blad ur tidningar, särskildt tryckta dikter, afskrifter och originaldikter om hvartannat. Till en del ha dikterna varit ordnade i bokstafsordning efter författarna, men denna ordning har sedermera brutits. Den här meddelade rubriken, tack vare hvilken dikten kunnat bestämmas, är äfven af Knös. Närmare upplysningar om de nämnda personerna ha af mig meddelats i en artikel i G. H. T. d. ¹²/₈ 1916.

II. Denna dikt finnes jämte III i afskrift af Kellgrens broder Jonas, som meddelat dem till Knös i ett bref, dateradt Larf den 23 sept. 1781. Det förvaras i band II af originalbref till O. A. Knös och är lätt att återfinna, då brefven i bandet äro ordnade kronologiskt (ej efter brefskrifvarna). Det är af följande lydelse:

Ädel och Höglärde Herr Magister!

Härhos får jag, efter löfte, äran öfversända några af min Brors äldre Poemer, eller rättare Versstycken. De äro alla skrefne omkring 76 och 77 före hans öfverkomst ifrån Åbo. Om jag härmed på något sätt kunnat tjena Herr Magistern skall jag räkna det för ett särdeles nöje. Jag har väl ännu någre äldre, som kunna anses som lärospån, men de äro utlånte och således ej denna gång till hands; men kan jag tjena dermed, skola de framdeles Herr Magistern tillställas. Det omnämnde Divertissement har samma öde; men om det ej annars kan fås, försäkrar jag, att på minsta ord derom, det samma till Herr Magistern öfversända. Om det ej faller Herr Magistern för genant, ber jag ödmjukast att få i afskrift den Satire, som var införd i Dagligt Allehanda och hvartill Natt och Dag utgifvit sig för auctor. Näst min ödmjukaste vördnads anmälan till Högv. Herr Doctorn och Domprosten, innesluter jag mig uti Herr Magisterns grace och vänskap och framleffer

Ädle och Höglärde Herr Magisterns
ödmjukaste t:re
Jonas Kellgren.

Larf d. 23 Sept. 1781.

Till samma bref äro fogade afskrifter af de välkända dikterna: "Saknaden" (n:r 6 af Tidningar, utgifna af ett sällskap i Åbo, år 1773), "Flyg yra fjärl" (nämnda tidning 1775, n:r 7) samt "Portrait af ett Fruntimmer", hvilken dikt Ek omnämner (Kellgrens Åbodiktning, sid. 127), och som enligt min mening möjligen är skriven redan hösten 1770 under den tid Kellgren var informator på Loppis. Den skulle då vara riktad mot den unga dam, som omtalas i det af Lagus i "Skalden J. H. Kellgrens finska lefnadsminnen" anförda brefvet (sid. 28). Det framgår af detta, att Kellgren gripits af den bittraste ovilja mot henne för den tillrättavisning, hon gifvit honom. Brevet börjar ju med citatet "Difficile est satyram non scribere". Och vissa antydningar i slutet tyda på att han ej kunnat motstå frestelsen att taga hämnd just genom en satir. Jonas Kellgrens uppgift, att dikterna skulle vara skrifna "omkring 76 och 77" torde ej utgöra något hinder för denna datering, då den måste vara felaktig ifråga om odet öfver Ehrensvärd och de bägge tryckta dikterna (båda från 1773).

Odet öfver Ehrensvärd är naturligtvis skriven strax efter dennes död den 4 okt. 1772 och är således en af Kellgrens äldsta kända dikter. Det är ej osannolikt, att det är den, han omnämner i sitt andra bref till Clewberg (Skr. utg. af Sv. Litt.-sällsk. i Finland, 27, sid. 7). Jfr för öfrigt i fråga om denna dikt Lagus anf. arb. sid. 37.

III finnes som nämnt på samma ställe som föregående. Är möjligen samma dikt, som Kellgren i sitt bekanta bref till Rosenstein kallar "Lyckans boning".¹ (Samlaren VII, 124).

IV. I ett bref af den 2 nov. 1780 (Vol. II af de bundna brefven till Knös) skrifer Clas Gartz till Knös: "Sagan öfver Theologiæ Doctorerne är Kellgrens". Enligt min uppfattning är det den här meddelade dikten, som åsyftas med detta yttrande. Den återfinnes i Stockholms P. för månd. d. 14 juni 1779, n:r 124. Det förefaller mig, som om denna satir alldeles säkert syftar på den teologie doktorspromotionen i Upsala den 6 juni s. å. Vid denna promotion kreerades nämligen ej mindre än 53 teologie doktorer från olika

¹ Doc. Ek har haft vänligheten meddela mig detta antagande, som ju förefaller mycket sannolikt.

delar af Sverige och Finland, bland dem biskopssönerna Hallencreutz, v. Troil och Herm. Schröderheim, på hvilka dessa ord väl synas passa in:

Et par af ung gestalt du ställda ser til vänster:
Alt, intil deras namn, är bördigt af förtjenster.
Det prålar i en glans, som Far åt dem förvärfvt,
Och ger en helgad rätt, den de med födslen ärfvt.

Och otvifvelaktigt åsyftas Anders Chydenius, som äfven blef doktor, med orden:

Se ock en hedersman, som i sin anlets svett
Fått Pastoraliskt nit och Economiskt vett.

Vid en närmare undersökning torde det vara möjligt att identifiera ytterligare några af de teologie doktorerna med ledning af satirens uppgifter.

Äfven inre skäl synas tala för attributionen, om ej Gartz' auktoritet kan anses tillräcklig. Satiren är ett uttryck för ungefär samma uppfattning, som Kellgren framlagt i sin recension af Bergstens afhandling "De versificationis suecanæ vitiis (Sthlms P. 1779, n:r 86, 87).

V. Denna dikt har anträffats genom de upplysningar om "Kellgreniana", som Knös meddelat på den förut omnämnda lappen i "Miscellanea I." Ehuru den där anföres med den något afvikande beteckningen: "Du Philosoph, hur kan" torde väl näppeligen någon annan därmed åsyftas än den här meddelade, som återfinnes i Sthlms P. 1779, n:r 41. Den är tydligen identisk med den dikt, som i brevet till Rosenstein kallas "Den sanna Philosophien" (Samlaren VII, sid. 122). Originallet till dikten anträffas i Edit. Kehl, XIII, sid. 296, af Voltaires skrifter under rubrik: A. M. De Forcalquier. Stance.

VI. Detta tal af Kellgren i *Utile Dulci* vid sorghögtidligheten med anledning af öfverste Leyonhielms död har B. G. Westberg meddelat Knös i ett bref af den 8 maj 1780, hvilket förvaras i samma volym som II—III. Han skrifer däri: *Quand il (Hedenberg) avoit fini, monsieur Kellgren tenoit ce petit beau Discours, que je t'envois ici, et qui etoit le plus beau de tout. C'etoit une grace de Lui, qu'il me permit de le copier.*

VII. Återfinnes som nämnts i Sthlms P. 1780, den $14/3$, n:r 60 under rubriken "Til Cloe". Med all sannolikhet är det denna dikt och ej "Varning till Cloe", som Kellgren åsyftar i sitt bref till Clewberg af den 7 juli 1780 (anf. arb. sid. 62). Clewberg synes i ett föregående bref ha gjort någon insinuation, att dikten syftade på Kellgrens personliga förhållanden.

VIII. Sthlms P. 1787, n:r 75. Äfven om dikten ej kan bevisas vara Kellgrens, är den ju af intresse genom sitt otvifvelaktiga samband med slutstrofen i "Dumboms lefverne".

Leopoldsdikterna.

Samtliga här meddelade dikter af Leopold med undantag af I förvaras i en af Knös sammanförd bunt "Svenska verser". Liksom den förut omnämnda "Carnina Vestrogothorum suecana" består den af lösa tidningsblad, afskrifter samt originaldikter i brokig blandning. De flesta dikterna äro ordnade i bokstafsordning efter författarna, och ordningen är ännu obruten, hvarför de säkerligen ligga på samma sätt, som Knös lagt dem. Följande författare äro representerade med till största delen kända dikter: Adlerbeth, Bellman, Bergklint (bl. a. afskrifter af Åminnelsetalet öfver Tilas samt "Til Stads Physicus i Götheborg H. Gråberg af en sjuk resande", den senare gjord af Berge Frondin), Casström ("Suckar til Fröja från En Academie"), Creutz, Flygare, Gyllenberg, Kellgren (några tryckta välkända dikter, bland dem "Ode öfver Lifvet"), J. Köhler, Lenngren ("Anacreontisk visa" i original, samt "Visa" i afskrift), Leopold, Lidner, Lindegren, Oxenstierna ("Afsked til Apollo" i original), Olof Rudbeck, Sjöberg (däribland hans af Knös i Samling af svenska vitterhetsarbeten publicerade dikt till B[erndt] G[ustaf] W[estberg] på hans bröllopsdag i original), Tilas, Wallenberg, W——, O. Westman. Sedan följa en del oordnade dikter och till slut några Horatiusöfversättningar jämte en af Knös uppgjord förteckning öfver "Öfversättningar af Horatii Oden".

Af författarna äro Bergklint och Leopold rikast representerade. Af den senare finnas utom de här nedan publicerade dikterna ett

par egenhändiga koncept till kända dikter: Till asessor Hedin: "Dit Sinne då ej längre sänks I detta qval, som Själens kränker" samt Till Fru Müller: "Alcest, Alcest, vid dessa tårar".

I. Denna öfversättning är säkerligen ett af Leopolds allra första poetiska försök. Den finnes bifogad ett bref från Gjørwell till Knös af den 2 nov. 1780, förvaradt bland Bundna originalbref till O. A. Knös, vol. II. Gjørwell hade enligt en uppgift af Knös ursprungligen tänkt förstöra den, men på dennes begäran gifvit honom den jämte en del andra papper att förvaras i hans samlingar. Den är skriven med Leopolds egen hand. Gjørwells bref innehåller inga upplysningar af intresse om dikten.

II och III äro präntade med Leopolds på 1770-talet vackra och tydliga stil. II är en inledningsdikt till III. Den discipel, som dikterna äro tillägnade, är Gustaf Otto Douglas (1759—1830), slutligen major. Under den senare dikten står en anmärkning af följande lydelse, skriven med okänd stil: "Herr Leopold är informator för den unge Herren, som lärer med första blifva Fändrik, och til hvilken han skrivit denna piecen."

IV. Koncept af Leopolds egen hand.

V. Afskrift af Knös tillsammans med de föregående. Rubriken, med hvars hjälp dikten kunnat bestämmas, är af Knös.

VI. Detta mot Kellgren riktade epigram är egenhändigt skrivet af Leopold. Det måste ha tillkommit tidigast våren 1779 att döma af de hänsyftningar på Kellgrensdikter, som göras: Varning till Cloe (St. P. 1778, n:r 18), Ode öfver Kristus (St. P. 1779, n:r 69) samt angreppet på Bellman i Mina löjen.

VII. Äfven dessa epigram, som äro afskrifna af Knös, äro säkerligen af Leopold, då de ligga tillsammans i följd med öfriga kända dikter af honom: Till Professor Lindblom i anledning af dess Sednare giftermål (afskrift), Natten emellan d. 9 och 10 junii 1779 i Upsala (afskrift).

VIII. Afskrifna med okänd stil (möjligen Christopher Dahls). Ligga i följd med andra dikter af Leopold. Dessa verser äro tryckta i "Hvad nytt" i samma nummer, där Leopolds ode öfver kronprinsens födelse finnes intaget.

IX. I afskrift af obekant hand tillsammans med de öfriga dikterna af Leopold. Hvem den person är, till hvilken dikten ställts, har jag ej kunnat konstatera.

Bellmansdikterna.

I. Egenhändigt koncept af Bellman i en foliobunt oordnade afskrifter af hufvudsakligen historiskt innehåll. Några rättelser i slutet äro oläsliga, hvarför den ursprungliga läsarten:

Han dig rätt ej skäncker;
utan förbehåll gör han dig rätt.

bibehållits. Tillsammans med den ligga två andra originaldikter af Bellman, nämligen de af Eichhorn publicerade: "Till Brudparet i Haga $1\frac{1}{2}$ 68" samt "Mitt öga börjar blunda". Dikten synes mig vara af ett visst politiskt intresse genom den varma maningen till enighet i den förbittrade partikampen mot frihetstidens slut. Den "Dalkarlens visa", som åsyftas, finnes afskrifven på baksidan af konceptet och är af följande lydelse:

Dalkarlens visa.

Ach Svenska Gustaf, är du nu
Kungen,
Så låt mig njuta rätt,
Min arbetspenning hålles kvar i
pungen
på ett orätt sätt,
af den jag tjenat,
och mödan lönat,
han ej löna vill.
Men din rättvisa
du mig nu visa
Och säg honom til
at han betala bör,
hvad arbetar'n gör.

När du nu nådigt hört hvad jag
klagat,
och lofvat mig få rätt,
derjemte sjelf med egna medel
lagat,
at mitt bröst är lätt;
Då vill min tunga
dig lofsång sjunga:
mycken tack min Kung
Gud dig bevare!
Ondskones skare,
gör' ej lefna'n tung(.)
Du svenska hjertat har
och blir vördad far.

II är ett egenhändigt skaldebref till Knös af Bellman och återfinnes bland de i bokstafsordning efter författarna ordnade Obundna originalbrefven till O. A. Knös, vol. I.